

Caramelles de Begues

Begues

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat

Coordenades:

Latitud: 41.33023

Longitud: 1.92471

UTM Est (X): 410019

UTM Nord (Y): 4575974

Classificació

Número de fitxa 08020 - 18

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Música i dansa

Estil / època: Modern Contemporani

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Aquest costum es continua realitzant actualment.

Protecció Inexistent

Accés Obert

Ús actual: Lúdic

Titularitat Pública

Autoria de la fitxa Oriol Vilanova

Data de registre de la fitxa: dj., 05/03/2009 - 01:00

Descripció

Cançons populars cantades per una colla de cantaires que visiten cases i masies davant les quals canten, bàsicament en les festes pasquals. L'organització d'una excursió o viatge per part dels cantaires com a recompensa final de les cantades, és un dels costums que s'ha mantingut des dels inicis de la colla de caramelles de Begues.

Observacions:

(Continuació història)

En els primers anys del grup de caramelles, l'excursió que es feia després de les cantades era d'un sol dia i es marxava amb el cotxe de línia de Gavà, el mecànic del qual s'afegia a l'excursió per tal de poder atendre les nombroses avaries. Amb els anys, l'excursió es va anar fent més ambiciosa: Cadaqués, Tarragona, Osca, Sant Sebastià, Benidorm... i es feia amb l'autobús del Petit Canigó. En els últims vint anys, l'excursió ha esdevingut un viatge, i les illes Balears, especialment Eivissa, ha sigut la destinació preferida. Amb la finalitat d'incrementar la recaptació necessària per fer front a les despeses de l'excursió, la colla des de sempre ha organitzat la rifa d'una mona de Pasqua.

Història

Sembla que el costum de cantar caramelles ja existia al segle XVI. Als indrets rurals la festa es va anar mantenint més temps, però a Barcelona i les seves rodalies es va anar perdent. Al segle XIX, sota l'impuls de la Renaixença i dels Cors de Clavé, retornà amb força a Barcelona i les poblacions del seu pla. Primitivament, les Caramelles devien ser colles exclusivament masculines de pastors, més tard colles gremials o colles de poble o barriada que naixien a la taula d'un cafè o a la tertúlia d'una societat recreativa. La seva finalitat era oferir una serenata a les famílies del poble o les masies de les rodalies amb motiu de la celebració de la Pasqua i obtenir una recompensa, generalment ous, embotits, ametlles i altres viandes, amb la qual farien un àpat que els permetés passar una estona de gresca i lleure. La serenata constava de cançons de caràcter molt variat. Les de caràcter exclusivament religiós o els "goigs" semblen ésser les caramelles més antigues. No obstant això, la tradició i els gustos populars han anat decantant-se per cançons profanes, anomenades a vegades goigs per extensió. D'aquestes cançons algunes són fetes per a demanar els menjars típics, unes altres tenen caràcter amorós i d'exaltació a la primavera, per oblidar el temps difícil de l'hivern, i unes altres són corrandes circumstancials de cada lloc. A les ciutats, les societats corals solen cantar composicions d'autors coneguts o cançons de caràcter local i satíric. No s'ha pogut precisar els anys en què es van iniciar les cantades de caramelles a Begues. Pels volts de l'any 1920, una colla de la qual formaven part, entre d'altres, el Pepet de les Planes, el Pere Oller, el Mitjans, el Banyes, i el Tupí i l'avi Tons amb el timbal i la gralla, varen fer caramelles. L'organització d'aquella colla de caramelles i de les pròpies cantades ja presentaven característiques molt semblants a les actuals. Sembla que en els primers anys, l'organització de la colla de Caramelles va anar molt lligada amb la colla dels Novençans i estava formada bàsicament pels mateixos joves del poble. En aquells temps el fet de formar part de la colla de caramelles, amb tot el que suposava sortir de casa, passar una estona amb els amics al bar o al cafè i participar a la posterior excursió, era un dels pocs entreteniments del jovent masculí del poble.

La colla de Begues sempre ha mantingut el calendari tradicional de preparar les cantades i d'assajar durant les set setmanes de Quaresma, la qual cosa vol dir que no es comencen les activitats fins després del dissabte de Carnestoltes. En principi se sortia a cantar el dissabte de Glòria a la tarda i al matí del diumenge de Pasqua. El dissabte es reservava per a les cantades a les masies, que eren moltes i totes habitades. El diumenge es reservava per fer serenates al poble, assistir a missa i fer la cantada principal en acabar aquesta. Quan la colònia d'estiuejants va esdevenir més nombrosa i important, el diumenge es va dedicar també a les cantades a casa dels "senyors" que eren, en molts casos, recompensades amb generositat. Mai no s'ha perdut el costum de fer la cantada en acabar la missa de migdia, al davant de l'església parroquial. Aquesta cantada sempre ha estat la més esperada per tothom i s'hi cantaven les cobles per tal que tot el poble les pogués escoltar i celebrar. Quan les autoritats eclesiàstiques varen modificar el caràcter del dissabte de Glòria per a convertir-lo en dissabte Sant, les cantades es van traslladar al diumenge i dilluns de Pasqua, així es va fer durant molts anys, però actualment s'ha retornat al costum de cantar en dissabte i diumenge.

Bibliografia

MARTÍ I SALLERAS, Carles: "Cantant la primavera. Petita història de les caramelles de Begues"; dins de L'EIXARMADA, núm. 7, octubre de 2001, p. 8-12.